

Išankstinio tyrimo ataskaita

VIEŠOJO SAUGUMO TARNYBOS VEIKLA

2015 m. rugpjūčio 13 d. Nr. IT-8

Su išankstinio tyrimo ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

<u>SANTRUMPOS IR SAVOKOS</u>	<u>3</u>
<u>SANTRAUKA</u>	<u>4</u>
<u>IŠANKSTINIO TYRIMO REZULTATAI</u>	<u>6</u>
1. <u>Esama Viešojo saugumo tarnybos struktūra gali didinti valstybės biudžeto lėšų poreikį tarnybai išlaikyti ir apsunkinti operatyvių sprendimų priėmimą</u>	<u>6</u>
2. <u>Gali būti nepakankamai efektyviai organizuojamas Viešojo saugumo tarnybai pavestų funkcijų įgyvendinimas</u>	<u>8</u>
2.1. Nuolatinės specialiosios parengties užtikrinimo viešosios tvarkos atkūrimui ir (ar) užtikrinimui ypatingų ir ekstremalių situacijų atvejais organizavimo trūkumai	8
2.2. Nesudarytos prielaidos efektyviam Viešojo saugumo tarnybos turimų išteklių panaudojimui padedant kitoms statutinėms įstaigoms atlikti joms pavestas funkcijas	10
2.3. Napatvirtintas sąrašas svarbių valstybės objektų, kuriuos turėtų saugoti Viešojo saugumo tarnyba	11
2.4. Gali būti nepakankamai pasirengta vykdyti konvojavimo funkciją	12
3. <u>Netinkamai valdomas Viešojo saugumo tarnybos nekilnojamasis turtas</u>	<u>14</u>
<u>PRIEDAI</u>	<u>17</u>

SANTRUMPOS IR SĄVOKOS

Viešojo saugumo tarnyba – Viešojo saugumo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos.

Vidaus reikalų statutinės įstaigos – policija, Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, Vadovybės apsaugos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos.

Kalėjimų departamentas – Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos.

Ypatinga situacija – riaušės, masiniai neramumai, grupiniai veiksmai, kuriais pažeidžiama viešoji tvarka ar priešinamasi teisės saugos pareigūnams, riaušės laisvės atėmimo vietoje ar grupinis pasipriešinimas laisvės atėmimo vietos administracijai, kai jų metu vyksta pogromai, padegimai, įkaitų grobimai ir kitokie tyčiniai veiksmai, taip pat laisvės atėmimo vietoje laikomų asmenų pabėgimas, įkaitų paėmimas ar kitokie tyčiniai veiksmai, šiurkščiai pažeidžiantys laisvės atėmimo vietų vidaus tvarką.

Planinis konvojus – konvojus, kuris konvojuoja konvojuojamuosius iš anksto nustatytu maršrutu ir laiku.

Specialiosios transporto priemonės – specialusis automobilis, specialusis autobusas, specialusis vagonas, kuriuose konvojuojamiesiems konvojuoti yra pagal nustatytus higienos ir saugumo reikalavimus techniškai įrengtos kameros.

Laisvės atėmimo vieta – policijos areštinės, pataisos namai, kalėjimai, laisvės atėmimo vietų ligoninės, kardomojo kalinimo vietos (tardymo izoliatoriai), kuriose laikomi nuteistieji arešto, laisvės atėmimo baudmėms atlikti ir asmenys, kuriems kardomąja priemone parinktas suėmimas.

SANTRAUKA

Formuoti valstybės politiką viešosios tvarkos srityje, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą pavesta Vidaus reikalų ministerijai. Viešosios tvarkos ir visuomenės saugumo užtikrinimas yra vienas iš policijos uždavinių. Ypatingų ir (ar) ekstremaliųjų situacijų atvejais gali būti pasitelktos papildomos pajėgos: Viešojo saugumo tarnyba, Valstybės sienos apsaugos tarnyba ir kitos įstaigos.

Viešojo saugumo tarnyba – Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministrui atskaitinga nuolatinės specialiosios parengties valstybės įstaiga, kurios paskirtis – atkurti ir (ar) užtikrinti viešąją tvarką ypatingų ir ekstremaliųjų situacijų atvejais, o karo metu ginkluotųjų pajėgų sudėtyje ginti valstybę, taip pat atlikti kitas įstatymų nustatytas funkcijas.

Viešojo saugumo tarnyba buvo įsteigta 2007 m. reorganizavus Vidaus tarnybos dalinius, pavaldžius Vidaus reikalų ministerijai. Iki 2004 m. šių dalinių pagrindą sudarė privalomosios karo tarnybos kariai.

Pagrindiniai Viešojo saugumo tarnybos uždaviniai:

- atkurti ir (ar) užtikrinti viešąją tvarką ypatingų ir ekstremaliųjų situacijų atvejais;
- pagal savo kompetenciją likviduoti pavojus žmonių gyvybei ar sveikatai, turtui ypatingų ir ekstremaliųjų situacijų atvejais;
- užtikrinti sulaikytųjų, suimtųjų ir nuteistųjų konvojavimo organizavimą ir vykdymą;
- užtikrinti svarbių valstybės objektų apsaugą;
- sustiprinti vidaus reikalų statutinių įstaigų pajėgas ir padėti šioms įstaigoms įgyvendinant pavestas funkcijas;
- ginti valstybę karo atveju.

Tarnybai nustatytų uždavinių įgyvendinimui užtikrinti kasmet iš valstybės biudžeto skiriama apie 14 mln. Eur. Viešojo saugumo tarnybos teritoriniai padaliniai įsteigti Kaune, Vilniuje ir Klaipėdoje (Klaipėdoje rinktinė įsteigta 2014 m.).

2013–2014 m. ir 2015 m. I pusmetį Lietuvoje buvo susidariusi viena ypatinga situacija (Marijampolės pataisos namuose) ir viena ekstremalioji situacija (dėl afrikinio kiaulių maro užkrato Ignalinos rajone), kai Viešojo saugumo tarnybos pareigūnai buvo pasitelkti atkurti ir (ar) užtikrinti viešąją tvarką. Nepriklausomai nuo to, kaip dažnai prireikia Viešojo saugumo tarnybos pajėgų, turi būti užtikrinta tarnybos nuolatinė specialioji parengtis.

Vidaus reikalų ministerija 2010–2015 m. nevertino jai atskaitingos Viešojo saugumo tarnybos veiklos efektyvumo ir viešosios tvarkos ypatingų ir ekstremaliųjų situacijų atvejais užtikrinimo alternatyvių organizavimo būdų, neanalizavo ir užsienio šalių patirties.

Pagal Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymą Viešojo saugumo tarnybos pasirengimą bendriems su kariuomene gynybos veiksams pavesta kontroliuoti krašto apsaugos generaliniam inspektoriui. Krašto apsaugos ministras pirmą kartą atlikti Viešojo saugumo tarnybos pasirengimo bendriems su kariuomene gynybos veiksams vertinimą ir pateikti išvadas pavedė krašto apsaugos generaliniam inspektoriui 2015 m. gegužės 21 d. Vertinimas turi būti atliktas iki 2015 m. lapkričio 20 d., todėl tyrimo metu neanalizavome, kaip tarnyba pasirengusi ginti valstybę karo atveju.

Siekdami nustatyti galimas Viešojo saugumo tarnybos veiklos problemas, išankstinio tyrimo metu rinkome informaciją apie tarnybos struktūrą, nuolatinės specialiosios parengties užtikrinimo organizavimą, konvojavimo, svarbių valstybės objektų apsaugos, pagalbos kitoms vidaus reikalų statutinėms įstaigoms funkcijų atlikimą ir tarnybos valdomą nekilnojamąjį turtą. Apie pradėtą valstybinį auditą informavome Vidaus reikalų ministeriją.

Įvertinę surinktą informaciją nustatėme riziką, kad nepakankamai efektyviai organizuojamas Viešojo saugumo tarnybos įstatymu tarnybai pavestų uždavinių įgyvendinimas:

- netinkamai organizuojamas Viešojo saugumo tarnybos nuolatinės specialiosios parengties užtikrinimas (2.1 poskyris);
- konvojavimo funkcija Viešojo saugumo tarnybai ir kitoms įstaigoms paskirstyta nepakankamai įvertinus atstumus nuo laisvės atėmimo įstaigų iki įstaigų, atliekančių konvojavimą, ir įstaigų turimus žmogiškuosius ir materialinius išteklius (2.4 poskyris);
- neoptimali Viešojo saugumo tarnybos struktūra (1 skyrius);
- neišnaudojamos visos galimybės pasitelkti Viešojo saugumo tarnybos pareigūnus padėti vidaus reikalų statutinėms įstaigoms atlikti kasdienes jų funkcijas (2.2 poskyris);
- nepatvirtintas sąrašas svarbių valstybės objektų, kuriuos turėtų saugoti Viešojo saugumo tarnyba (2.3 poskyris);
- trečdalis Viešojo saugumo tarnybos valdomų valstybei nuosavybės teise priklausančių pastatų nenaudojami pavestoms funkcijoms atlikti (3 skyrius).

Išankstinio tyrimo metu (2015 m. birželio 23 d.) gauta informacija, kad vidaus reikalų ministro siūlymu į Vidaus reikalų ministerijos Vidaus audito skyriaus 2015 m. veiklos planą buvo įtrauktas valdymo ir veiklos auditas Viešojo saugumo tarnyboje. Jo metu planuojama vertinti tarnybos valdymą ir trumpalaikį turtą. Auditas planuojamas atlikti 2015 m. rugpjūčio–rugsėjo mėn. Įvertinus Vidaus reikalų ministerijos planuojamus veiksmus, šiuo metu netikslinga tęsti auditą, t. y. atlikti pagrindinį tyrimą. Siekiant, kad nebūtų dubliuojamas Valstybės kontrolės ir Vidaus audito skyriaus darbas, siūlome vidaus auditoriams, atliekant plane numatytą auditą, atsižvelgti į išankstinio tyrimo ataskaitoje nurodytas Viešojo saugumo tarnybos veiklos rizikas.

Valstybės kontrolė, atlikdama vidaus reikalų ministrui pavestų valdymo sričių stebėseną, susipažins su vidaus audito rezultatais ir vertins Vidaus reikalų ministerijos ir Viešojo saugumo tarnybos priimtus sprendimus dėl Viešojo saugumo tarnybos veiklos tobulinimo. Prireikus inicijuos valstybinį auditą.

IŠANKSTINIO TYRIMO REZULTATAI

---

1. ESAMA VIEŠOJO SAUGUMO TARNYBOS STRUKTŪRA GALI DIDINTI VALSTYBĖS BIUDŽETO LĖŠŲ POREIKĮ TARNYBAI IŠLAIKYTI IR APSUNKINTI OPERATYVIŲ SPRENDIMŲ PRIĖMIMĄ

Remiantis Viešojo valdymo tobulinimo 2012–2020 m. programos¹ nuostatomis, institucijos turi gebėti mažiausiomis sąnaudomis priimti ir įgyvendinti valdymo sprendimus. Viešojo saugumo tarnybos įstatyme² nustatyta, kad tarnybos struktūrą nustato vidaus reikalų ministras tarnybos vado teikimu. Tarnybai vadovauja ir už jos veiklą atsako tarnybos vadas. Viešojo saugumo tarnybos buveinė yra Kaune. Viešojo saugumo tarnyboje 2015 m. birželio 1 d. buvo 1 070 pareigybių, iš jų užimta 1 003 (94 proc.). Pagrindinę dalį (90 proc.) sudarė statutiniai valstybės tarnautojai.

Pagal vidaus reikalų ministro nustatytą³ Viešojo saugumo tarnybos struktūrą patvirtinta vadovybės sudėtis, kurią sudaro tarnybos vadas, tarnybos vado pavaduotojai, patarėjas. Taip pat įsteigta Valdymo tarnyba, kiti bendrąsias funkcijas atliekantys padaliniai ir teritoriniai padaliniai, kuriems pavesta tiesiogiai įgyvendinti tarnybai nustatytus uždavinius. Teritoriniai padaliniai įsteigti Kaune, Vilniuje ir Klaipėdoje (Klaipėdoje rinktinė įsteigta 2014 m.).

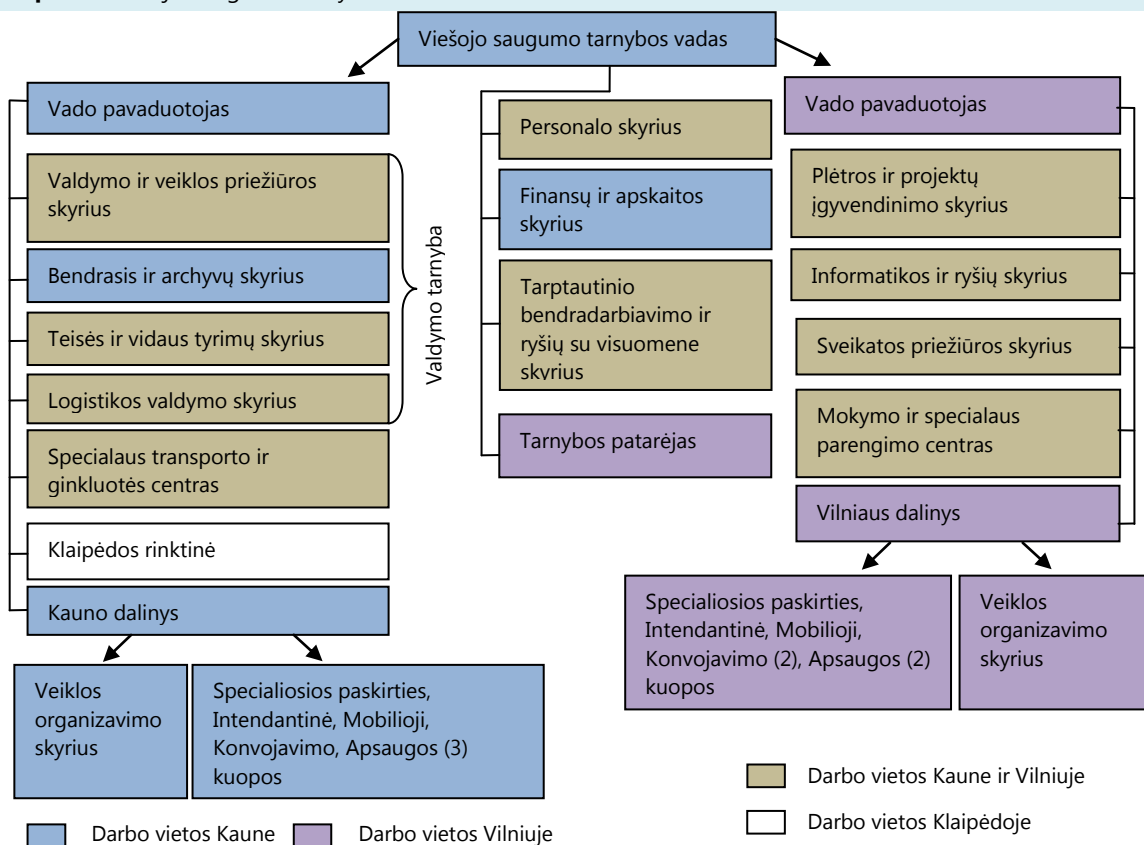
Vidaus reikalų ministras, tvirtindamas Viešojo saugumo tarnybos struktūrą, nenurodė, kur turi būti (Kaune, kur yra tarnybos buveinė, ar Vilniuje) įsteigtos Valdymo tarnyboje ir kituose bendrąsias funkcijas atliekančiuose padaliniuose dirbančių darbuotojų darbo vietos. 1 pav. pateikėme informaciją, kur faktiškai yra darbo vietos darbuotojų, dirbančių minėtuose padaliniuose.

---

¹ Lietuvos Respublikos nutarimas 2012-02-07 nutarimas Nr. 171 „Dėl viešojo valdymo tobulinimo 2012–2020 metų programos patvirtinimo“.

² Lietuvos Respublikos Viešojo saugumo tarnybos įstatymas, 2006-09-19 Nr. X-813, 8 str. 2 d.

³ Patvirtinta Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2007-04-01 įsakymu Nr. 1V-110 „Dėl Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos struktūros patvirtinimo“ (2014-09-29 įsakymo Nr. 1V-653 redakcija).

1 pav. Viešojo saugumo tarnybos struktūra

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Viešojo saugumo tarnybos viešai skelbiamą informaciją

Įvertinus informaciją apie Viešojo saugumo tarnybos padalinius, nustatyta, kad:

- tarnybos vadovybės, Valdymo tarnybos ir kitų bendrąsias funkcijas atliekančių padalinių darbo vietos išskaidytos, jos įsteigtos Kaune ir Vilniuje. Todėl gali būti apsunkintas operatyvių sprendimų priėmimas. Vykdamas vidaus administravimą buvo dažnai vykstama iš Vilniaus į Kauną ir dėl to patiriama papildomų transporto priemonių eksploatavimo sąnaudų, gaišamas darbuotojų darbo laikas. Pagal tarnybos pateiktus duomenis, šiuo tikslu tarnybos pareigūnai 2013–2014 m. iš Vilniaus į Kauną (ar iš Kauno į Vilnių) vyko vidutiniškai du kartus per savaitę. Susipažinus su Valdymo tarnybos bei bendrąsias funkcijas (tokias, kaip personalo administravimo, informacinių sistemų, tarptautinio bendradarbiavimo, plėtros ir projektų įgyvendinimo) atliekančių padalinių nuostatais, nustatyta, kad nėra poreikio taip išskaidyti darbo vietas;
- yra įsteigta mažų struktūrinių padalinių. Tarnybos darbuotojų skaičius, tenkantis vienam vadovaujančiam darbuotojui, 11-oje padalinių neatitinka Vidaus reikalų ministerijos parengtose Valstybės vykdomosios valdžios sistemos įstaigų administracinių struktūrų tobulinimo rekomendacijose siūlomo skaičiaus – keturių.

Pavyzdys

- Teisės ir vidaus tyrimo skyriuje iš viso 5 darbuotojų pareigybės, iš jų dvi – vadovaujančios.
- Informatikos ir ryšių skyriuje iš viso 6 darbuotojų pareigybės, iš jų dvi – vadovaujančios.

- kai kurių struktūrinių padalinių tikslingumas nepakankamai pagrįstas, pavyzdžiui, Sveikatos priežiūros skyriaus. Šiame skyriuje įsteigta 6 pareigybės, 4 iš jų – statutinio valstybės tarnautojo. Skyriui pavesta teikti sveikatos priežiūros paslaugas, vykdyti sveikatos saugojimo,

stiprinimo ir ligų profilaktikos funkcijas, atlikti pareigūnų sveikatos būklės vertinimą prieš tiesioginių funkcijų vykdymą tarnyboje. Tarnybai suteikta teisė (išduota licencija) teikti antrinės ambulatorinės sveikatos priežiūros ir slaugos paslaugas. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Vidaus tarnybos statutą⁴ vidaus tarnybos pareigūnų sveikatos priežiūra organizuojama asmens sveikatos priežiūros įstaigose, kurių steigėja yra Vidaus reikalų ministerija, ir naudodamasi pareigūnų tarnybos arba (ir) gyvenamųjų vietovių asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų teikiamomis paslaugomis. Taigi, Vidaus tarnybos statusas tokios asmens sveikatos priežiūros statutinėse įstaigose nenumato.

Išankstinio tyrimo metu Viešojo saugumo tarnybos vadas 2015 m. birželio 22 d. sudarė⁵ darbo grupę, kuriai pavedė parengti siūlymus dėl racionalaus tarnybos ir jos struktūrinių padalinių funkcijų paskirstymo, valdymo ir pareigybių struktūros tobulinimo bei išlaidų mažinimo.

2. GALI BŪTI NEPAKANKAMAI EFEKTYVIAI ORGANIZUOJAMAS VIEŠOJO SAUGUMO TARNYBAI PAVESTŲ FUNKCIJŲ ĮGYVENDINIMAS

2.1. Nuolatinės specialiosios parengties užtikrinimo viešosios tvarkos atkūrimui ir (ar) užtikrinimui ypatingų ir ekstremalių situacijų atvejais organizavimo trūkumai

Vidaus reikalų ministerijai pavesta⁶ formuoti valstybės politiką viešosios tvarkos srityje, *organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą. Viešosios tvarkos ir visuomenės saugumo užtikrinimas yra vienas iš policijos uždavinių⁷. Ypatingų ir (ar) ekstremaliųjų situacijų atvejais gali būti pasitelktos papildomos pajėgos: Viešojo saugumo tarnyba, kurios pagrindinė paskirtis – atkurti ir (ar) užtikrinti viešąją tvarką ypatingų ir ekstremaliųjų situacijų atvejais, ir kitos įstaigos.

Pagal vidaus reikalų ministro nustatytą tvarką⁸, įvykus riaušėms ar kitiems neramumams viešosiose vietose, teritorinės policijos įstaigos viršininko įsakymu sudaromas štabas, kurio paskirtis – užtikrinti visų dalyvaujančių pajėgų veiksmų koordinavimą. Štabui vadovauja teritorinės policijos viršininkas ar jo įgaliotas asmuo, o Viešojo saugumo tarnybos vadas ar jo įgaliotas asmuo vadovauja riaušių ar neramumų malšinimo operacijai.

⁴ Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto patvirtinimo įstatymas, 2003-04-29 Nr. IX-1538, 39 str.

⁵ Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos vado 2015-06-22 įsakymas Nr. 47V-440 „Dėl darbo grupės sudarymo“.

⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-03-14 nutarimas Nr. 291 „Dėl Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos nuostatų patvirtinimo“.

⁷ Lietuvos Respublikos policijos veiklos įstatymas, 2000-10-17 Nr. VIII-2048, 5 str. 1 d. 2 p.

⁸ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2012-12-05 įsakymas Nr. 1V-873 „Dėl riaušių, masinių neramumų, vykstančių viešosiose vietose, grupinių veiksmų, kuriais pažeidžiama viešoji tvarka ar priešinamasi teisėsaugos pareigūnams, likvidavimo operacijos „Vėtra“ plano ir riaušių, masinių neramumų, vykstančių viešosiose vietose, grupinių veiksmų, kuriais pažeidžiama viešoji tvarka ar priešinamasi teisėsaugos pareigūnams, likvidavimo operacijos „Vėtra“ taktinio plano turinio ir struktūros aprašo patvirtinimo“.

Policijos įstaigose reaguoti į ypatingas ar ekstremaliausias situacijas yra įkurti specializuoti mobilūs padaliniai, jų pareigūnai aprūpinti specialia apranga ir ginkluote, skirta malšinti neramumus. Susidarius ypatingai ar ekstremaliajai situacijai, policija galėtų surinkti apie 800 specialiai parengtų pareigūnų, iš jų iš specializuotų padalinių – apie 270.

Kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse viešosios tvarkos užtikrinimas organizuojamas skirtingai. Pavyzdžiui, didesnėse valstybėse, tokiose kaip Prancūzija, Ispanija už viešosios tvarkos užtikrinimą atsakingos dvi institucijos (kaip ir Lietuvoje), o mažesnėse – atsakinga tik policija (Estija, Latvija). Vidaus reikalų ministerija alternatyvių šios funkcijos atlikimo organizavimo būdų nevertino, užsienio šalių praktikos neanalizavo.

Kilus riaušėms ar neramumams laisvės atėmimo įstaigose, pavaldžiose Kalėjimų departamentui, viešąją tvarką atkurti ir (ar) užtikrinti pavesta Kalėjimų departamentui ir jam pavaldžioms įstaigoms, Viešojo saugumo tarnybai ir policijai⁹. Laisvės atėmimo vietose, kol atvyks Viešojo saugumo tarnybos pareigūnai, susidariusią ypatingą situaciją likviduoti pradeda pataisos pareigūnai. Įsteigta prevencinė grupė, kurią sudaro apie 100 pareigūnų iš Kalėjimo departamento ir jam pavaldžių įstaigų.

Pagal Viešojo saugumo tarnybos ir policijos pateiktą informaciją, 2013–2014 m. ir 2015 m. I pusmetį Lietuvoje buvo susidariusi viena ypatinga situacija (Marijampolės pataisos namuose), kai Viešojo saugumo tarnybos pareigūnai buvo pasitelkti atkurti ir (ar) užtikrinti viešąją tvarką. Šiuo laikotarpiu Lietuvoje buvo paskelbta vienuolika ekstremaliųjų situacijų, Viešojo saugumo tarnybos pareigūnų pagalbos prirėkė tik vienos ekstremaliosios situacijos (dėl afrikinio kiaulių maro užkrato Ignalinos rajone) metu.

Nepriklausomai nuo to, kaip dažnai prirėkia Viešojo saugumo tarnybos pajėgų, turi būti užtikrinta jos nuolatinė specialioji parengtis. Viešojo saugumo tarnybos įstatyme¹⁰ nustatyta, kad tarnybos pareigūnai į ypatingos ar ekstremalios situacijos vietą privalo atvykti ne vėliau kaip per dvi valandas nuo vidaus reikalų ministro įsakymo dėl tarnybos pareigūnų panaudojimo ypatingai ar ekstremaliajai situacijai likviduoti priėmimo momento. Vadovaujantis Viešojo saugumo tarnybos vado įsakymu¹¹ Vilniaus ir Kauno daliniai per dvi valandas į bet kurią Lietuvos vietą turi surinkti ne mažiau kaip 400 pareigūnų. Jie turi būti specialiai apmokyti.

Vadovaujantis Viešojo saugumo tarnybos įstatymu¹² pareigūnai turi būti aprūpinti specialiosiomis priemonėmis ir specialia riaušių malšinimo technika. Specialiosios priemonės – Viešojo saugumo tarnybos ginkluotę sudarančios lazdos, antrankiai, surišimo priemonės, dujos, tarnybiniai šunys, transporto priverstinio sustabdymo ir kitos įstatymų leidžiamos ir vidaus reikalų ministro įsakymu patvirtintos priemonės.

Įvertinus informaciją apie tai, kaip Viešojo saugumo tarnyba organizuoja nuolatinės specialiosios parengties užtikrinimą, nustatytos šios rizikos:

⁹ Lietuvos Respublikos suėmimo vykdymo įstatymas, 1996-01-18 Nr. I-1175, Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodeksas, 2002-06-27 Nr. IX-994, Lietuvos Respublikos teisingumo ministro ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2013-02-14 įsakymu Nr. 1R-40/1V-119 patvirtintos Viešojo saugumo tarnybos ir policijos pasitelkimo laisvės atėmimo vietų apsaugai ir tvarkai jose palaikyti susidarius ypatingai situacijai taisyklės.

¹⁰ Lietuvos Respublikos Viešojo saugumo tarnybos įstatymas, 8 str. 3 d.

¹¹ Patvirtinta Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos vado 2012-07-30 įsakymu Nr. 47V-491 „Dėl pareigybių skaičiaus Viešojo saugumo tarnyboje prie Vidaus reikalų ministerijos nustatymo metodikos ir pareigybių skaičiaus patvirtinimo Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos padaliniuose“.

¹² Lietuvos Respublikos Viešojo saugumo tarnybos įstatymas, 2 str. 5 d. 13 str. 5 d.

- susidarius ypatingai ar ekstremaliajai situacijai, gali būti surinktas mažesnis nei reikiamas pareigūnų skaičius. Teisės aktai neįpareigoja Viešojo saugumo tarnybos pareigūnų ne tarnybos metu reaguoti į susidariusią situaciją. Po nustatytų darbo valandų pareigūnai reaguoti pasirengę tik pagal žodinį susitarimą, nuolatinio budėjimo režimas netaikomas. Taip pat kelia pagrįstų abejonų tai, ar susidarius ypatingai ar ekstremaliajai situacijai Vakarų Lietuvoje per dvi valandas į situacijos vietą galėtų atvykti 400 pareigūnų iš Vilniaus ir (ar) Kauno dalinių. Klaipėdos rinktinėje 2015 m. birželio 1 d. tarnavo 32 pareigūnai.
- gali būti netinkamai organizuojamas pajėgų aprūpinimas specialiosiomis priemonėmis ir technika, nes Vidaus reikalų ministras nereglementavo, kokios kitos įstatymų leidžiamos priemonės nei išvardytos Viešojo saugumo įstatyme, priskiriamos specialiosioms. Taip pat nėra nustatyta, kas laikytina specialia riaušių malšinimo technika ir koks jos poreikis. Pagal Viešojo saugumo tarnybos vado įsakymą¹³, kuriuo patvirtinti tarnybinių transporto priemonių metinės ridos limitai, prie transporto priemonių eksploatacinės grupės „Specialusis automobilis masinėms riaušėms malšinti“ priskirti tik mikroautobusai, kurių 2015-01-01 buvo keturiolika. Tarnybos teigimu, prie specialiųjų priemonių ar technikos priskiriamos ir šios tarnybos turimos transporto priemonės: savivarčiai (2), šarvuočiai (7), inžinierinės pagalbos automobiliai (2), priešgaisrinės apsaugos automobiliai (2), medicininės pagalbos automobiliai (2). Priskiriami ir operatyvaus naudojimo automobiliai (14), kurie skirti tarnybos struktūrinių padalinių vadovams ir naudojami operatyviai reagavimui, susiklosčius ypatingai ar ekstremaliai situacijai bei tarnybų kontrolės funkcijai vykdyti.

2.2. Nesudarytos prielaidos efektyviam Viešojo saugumo tarnybos turimų išteklių panaudojimui padedant kitoms statutinėms įstaigoms atlikti joms pavestas funkcijas

Viešojo saugumo tarnybos pajėgų pasitelkimo tvarką ir konkrečias užduotis joms nustato vidaus reikalų ministras¹⁴. 2015 m. kovo mėn. vidaus reikalų ministras supaprastino¹⁵ tarnybos pajėgų pasitelkimo tvarką. Ja nustatyta, kad apskričių vyriausieji policijos komisariatai, esant Lietuvos policijos generalinio komisaro pritarimui, Valstybės sienos apsaugos tarnyba ir Priešgaisrinės apsaugos gelbėjimo departamentas, suderinę su Viešojo saugumo tarnybos vadu, gali be vidaus reikalų ministro įsakymo pasitelkti iki 50 tarnybos pareigūnų padėti užtikrinti viešąją tvarką, žmonių ir eismo saugumą, vykdyti dingusių asmenų paiešką. Jei norima pasitelkti daugiau nei 50 pareigūnų ar pareigūnus nori pasitelkti kitos vidaus reikalų statutinės įstaigos (Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba, Vadovybės apsaugos departamentas), būtinas vidaus reikalų ministro įsakymas.

Pagal Viešojo saugumo tarnybos pateiktus duomenis, vidaus reikalų statutinės įstaigos 2013 m. pasitelkė vidutiniškai 21 tarnybos pareigūną 198 dienoms, 2014 m. – 47 pareigūnus 58 dienoms, 2015 m. I pusmetį – 30 pareigūnų 94 dienoms. Darant prielaidą, kad visi tarnybos pareigūnai per

¹³ Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos 2015-03-23 įsakymas Nr. 47V-179 „Dėl Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos tarnybinių transporto priemonių eksploatacinių grupių metinių ridos limitų patvirtinimo“.

¹⁴ Lietuvos Respublikos Viešojo saugumo tarnybos įstatymas, 7 str. 1 d. 8 p.

¹⁵ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2015-03-10 įsakymas Nr. 1V-181 „Dėl Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos pajėgų pasitelkimo“ (galiojo iki 2015 m. liepos 1 d.). Šiuo metu parengtas naujas projektas, kuriame numatyta analogiška pasitelkimo tvarka.

metus dirbo 251 dieną po 8 valandas, tai 2013–2014 m. padėti pasitelktų pareigūnų metinis darbo laikas sudarė 1–2 proc. visų pajėgų darbo laiko.

Dažniausiai padėti atlikti funkcijas tarnybos pareigūnus pasitelkė policija (apie 55 proc.) ir Valstybės sienos apsaugos tarnyba (apie 40 proc.). Nustatyta, kad teritorinės policijos įstaigos Viešojo saugumo tarnybos pareigūnus pasitelkė užtikrinti viešąją tvarką masinių renginių metu, atlikti kratas laisvės atėmimo vietose (kaip prevencinė veikla, kad nekiltų riaušės, o joms kilus būtų užtikrinta, kad bus operatyviai reaguota), atlikti dingusių asmenų paiešką, taip pat pasitelkė padėti atlikti ir kasdienes funkcijas (pvz., patruliavimą). Kasdienėms funkcijoms atlikti Viešojo saugumo tarnybos pareigūnus pasitelkė Vilniaus ir Kauno apskričių vyriausieji policijos komisariatai, Klaipėdos – tik vasaros sezonu.

Įvertinus, kaip organizuojamas pagalbos teikimas vidaus reikalų statutinėms įstaigoms, nustatytos šios rizikos:

- gali būti, kad nepakankamai išnaudojami Viešojo saugumo tarnybos žmogiškieji ištekliai padėti vidaus reikalų statutinėms įstaigoms atlikti kasdienes funkcijas. Kiek pareigūnų būtų galima pasitelkti, kad nenukentėtų tarnybai priskirtų nuolatinių funkcijų vykdymas ir būtų efektyviai panaudoti tarnybos turimi ištekliai vertinta nebuvo. Apie tai, kiek būtų galima pasitelkti tarnybos pareigūnų neinformuojamos ir vidaus reikalų statutinės įstaigos. Išanalizavus vieno mėnesio tarnybos pateiktus duomenis apie sudarytą operatyvaus reagavimo rezervą nustatyta, kad Vilniaus ir Kauno dalinių Mobiliųjų ir Specialiosios paskirties kuopų pareigūnų, kurie nevykdė tarnybai pavestų funkcijų ir buvo darbo vietose, skaičius darbo dienomis svyravo nuo 19 iki 74 pareigūnų. Tuo metu policijoje trūko žmogiškųjų išteklių jai pavestoms funkcijoms vykdyti. 2014 m. policija nesureagavo nustatytu laiku į beveik 20 proc. pranešimų, priskiriamų A kategorijai, kai nukentėjusiojo gyvybei, sveikatai ar didelės vertės turtui gresia pavojus.
- statutinių vidaus reikalų įstaigų kasdieninių funkcijų vykdymas, pasitelkus Viešojo saugumo tarnybos pareigūnus valstybei kai kuriais atvejais gali kainuoti brangiau. Dėl esamos Viešojo saugumo tarnybos struktūros tarnybos pareigūnams, kurie teikia pagalbą ne Vilniuje ar Kaune esančioms vidaus reikalų statutinėms įstaigoms ilgiau nei vieną dieną, apmokamos komandiruotės išlaidos.
- Vidaus reikalų ministro patvirtintoje tarnybos pajėgų pasitelkimo tvarkoje nereglamentuota, ar tarnyba pagalbą kitoms statutinėms įstaigoms turi suteikti vien tik žmogiškaisiais ištekliais ar ir turėdama tam tikslui įsigytas priemones ir techniką. Todėl gali būti, kad Viešojo saugumo tarnybai įsigyjant tik šiai funkcijai atlikti reikalingas priemones ir techniką, neefektyviai panaudojamos valstybės biudžeto lėšos.

2.3. Nepatvirtintas sąrašas svarbių valstybės objektų, kuriuos turėtų saugoti Viešojo saugumo tarnyba

Valstybės saugomų objektų funkciją vykdo keturios Vidaus reikalų ministerijai pavaldžios įstaigos: policija, Viešojo saugumo tarnyba, Valstybės sienos apsaugos tarnyba ir Vadovybės apsaugos departamentas. Viešojo saugumo tarnybos įstatyme nustatyta, kad Viešojo saugumo tarnyba saugo svarbius valstybės objektus pagal Vyriausybės patvirtintą sąrašą¹⁶, tačiau toks sąrašas iki šiol nepatvirtintas. Valstybės kontrolė 2011 m. atlikusi valstybinį auditą „Valstybinės

¹⁶ Lietuvos Respublikos Viešojo saugumo tarnybos įstatymas, 6 str. 1 d. 4 p. ir 7 str. 1 d. 7 p.

reikšmės objektų apsaugos organizavimas¹⁷ konstatavo, kad neracionaliai naudojami vidaus reikalų statutinių įstaigų ištekliai, saugant svarbius objektus ir pateikė Vidaus reikalų ministerijai rekomendacijas nustatytoms problemoms spręsti. Jas įgyvendinus turėtų būti aiškiai nustatyta, kokius objektus ir kokiomis priemonėmis saugos Viešojo saugumo tarnyba. Valstybės kontrolės žiniomis, ministerija parengė Vyriausybės nutarimo, kuriuo planuojama nustatyti svarbių valstybės objektų sąrašą, projektą¹⁸. Jis šiuo metu derinamas.

Viešojo saugumo tarnyba 2015 m. užtikrino devynių objektų apsaugą (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Viešojo saugumo tarnybos saugomi objektai

Eil. Nr.	Saugomas objektas
1.	Tarptautinis Vilniaus oro uostas
2.	Tarptautinis Kauno oro uostas
3.	Geležinkelio tunelis Kaune
4.	Geležinkelio tiltas per Nemuną Kaune
5.	Geležinkelio tunelis per Dubysos upę Lyduvėnuose
6.	Sveikatos apsaugos ministerijos vaistų sandėlis Nemenčinėje
7.	Lietuvos naftos produktų agentūros Subačiaus kuro bazė Kupiškio rajone
8.	AB „Klaipėdos nafta“ suskystintųjų gamtinių dujų terminalas (nuo 2014 m. spalio 25 d)
9.	Vidaus reikalų ministerijos pastatas

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Viešojo saugumo tarnybos informaciją

Pagal Viešojo saugumo tarnybos informaciją 2013 m. svarbių valstybės objektų apsauga sudarė 30 proc. tarnybos vykdytos veiklos apimčių, 2014 m. – 31 proc.

2.4. Gali būti nepakankamai pasirengta vykdyti konvojavimo funkciją

Konvojavimas – ginkluotas sulaikytųjų, suimtųjų ir nuteistųjų asmenų lydėjimas pėsčiomis, specialiuoju transportu ar kitomis transporto priemonėmis ir pristatymas į paskirties punktus užtikrinant apsaugą¹⁹. Konvojavimo funkciją vykdo Viešojo saugumo tarnyba, policija, Kalėjimų departamentui pavaldžios įstaigos, kitos ikiteisminio tyrimo įstaigos, kurios yra skirtingų ministerijų (Vidaus reikalų, Teisingumo, Finansų ir kt.) valdymo srityse. Konvojavimo organizavimas priklauso ne tik nuo ikiteisminio tyrimo įstaigų, prokuratūrų, teismų darbo organizavimo, bet ir nuo laivės atėmimo vietų turimų išteklių ir infrastruktūros. Siekiant užtikrinti racionalų Viešojo saugumo tarnybos ir įstaigų, kuriose yra laisvės atėmimo vietos, išteklių panaudojimą, auditorių nuomone, tarnybos sudaromi planiniai konvojaus maršrutai turėtų būti suderinti ne tik su Kalėjimų departamentu, kaip numato teisės aktai, bet ir su policija.

Konvojavimą gali vykdyti minėtų įstaigų pareigūnai, turintys konvojuotojo pažymėjimą. Pareigūnai turi būti aprūpinti specialiosiomis priemonėmis (šaunamaisiais ginklais, antrankiais, lazdomis, dujomis, surišimo priemonėmis ir kt.). Konvojuojamieji į paskirties punktus (pvz.: teismus, pataisos įstaigas) pristatomi specialiosiomis transporto priemonėmis.

Pagal Viešojo saugumo tarnybos įstatymą²⁰ tarnybai pavesta:

¹⁷ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2011-05-19 valstybinio audito ataskaita Nr. 5-P-40-12-1RN.

¹⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015-04-23 nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro valdymo srities įstaigų saugomų svarbių valstybės objektų“ projektas.

¹⁹ Pagal Lietuvos Respublikos teisingumo ministro ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro įsakymu 2005-07-29 Nr. 1R-240/1V-246 „Dėl konvojavimo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintas Konvojavimo taisyklės.

²⁰ Lietuvos Respublikos Viešojo saugumo tarnybos įstatymas, 7 str. 1 d. 3 ir 4 p.

- konvojuoti suimtuosius ir nuteistuosius į laisvės atėmimo vietas, iš vienos laisvės atėmimo vietos į kitą;
- įstatymų nustatyta tvarka konvojuoti sulaikytuosius, suimtuosius ir nuteistuosius iš laisvės atėmimo vietų į Lietuvos Aukščiausiąjį Teismą, Apeliacinį, apygardos teismus, Lietuvos vyriausiąjį administracinį ir apygardos administracinius teismus, o ypatingo konvojau²¹ atvejais – ir į miestų ir rajonų apylinkės teismus ir atgal į laisvės atėmimo vietas, saugoti juos per teismo posėdžius.

Viešojo saugumo tarnybos duomenimis, tarnyba 2013 m. konvojavo 47 tūkst. asmenų, 2014 m. – 45,5 tūkst., 2015 m. I pusmetį – 24 tūkst. Konvojavimas 2013–2014 m. sudarė 45,5 proc. visos įstaigos veiklos. Tarnyboje konvojavimo funkciją vykdo Vilniaus ir Kauno daliniai.

Stebima rizika, kad netinkamai organizuojamas konvojavimo funkcijos vykdymas:

- Viešojo saugumo tarnyba vykdo ne visa apimtimi Viešojo saugumo tarnybos įstatyme nustatytą konvojavimo funkciją. Tam tikrais atvejais šią funkciją, vietoj tarnybos, vykdo policijos įstaigų, kurios veikia teritoriniu principu visoje Lietuvoje, pareigūnai.

Pavyzdys

1. Viešojo saugumo tarnyba nekonvojavo asmenų į apygardos ir administracinius teismus, esančius Šiauliuose, Panevėžyje ir Klaipėdoje, nors pagal įstatymą turėjo konvojuoti į visus apygardos ir administracinius teismus.
2. Alytaus, Marijampolės ir Panevėžio apskričių vyriausieji policijos komisariatai, vietoj Viešojo saugumo tarnybos, dalį asmenų konvojavo iš policijos areštinių į pataisos namus.

- Vykdamas konvojavimą pagal tarnybos vado nustatytus maršrutus ne visada užtikrinama, kad būtų taupiai naudojamos valstybės biudžeto lėšos. Pavyzdžiui, maršrutas iš Vilniaus į Klaipėdą ir atgal užtrunka daugiau nei pusantros paros (37 darbo valandos). Laikas, skirtas pareigūnų poilsiui Klaipėdoje, nesilaikant teisės aktų, prilyginamas darbui naktį ir už jį apmokama kaip už naktinį darbą. Nustatyti ilgi konvojavimo maršrutai didina valstybės biudžeto lėšų poreikį, nes reikalingos papildomos lėšos ir komandiruočių išlaidoms apmokėti.
- Viešojo saugumo tarnybos vado patvirtinti konvojau maršrutai nesuderinti su Kalėjimų departamentu, taigi nesilaikoma Nuteistųjų arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmėmis pristatymo į bausmės atlikimo vietą tvarkos aprašo²² nuostatų. Tai gali turėti neigiamos įtakos efektyviam išteklių panaudojimui ir neužtikrinti tinkamų suimtųjų ir nuteistųjų srautų laisvės atėmimo vietose.
- Nepakankamai panaudojamos turimos tam tikslui tarnybos įsigytos specialiosios transporto priemonės. Apie trečdalis transporto priemonių buvo naudojamos tik 1–2 kartus per savaitę, dešimtadalis – 2–3 kartus. Pagal Viešojo saugumo tarnybos pateiktus duomenis, visos (31) specialiosios transporto priemonės yra techniškai tvarkingos, jų eksploatacija nesustabdyta, nesirengiama nurašyti. 2015 m. planuojama įsigyti penkias specialiąsias transporto priemones suimtiesiems ir nuteistiesiems konvojuoti.

²¹ Ypatingasis konvojus – konvojus, konvojuojantis nuteistuosius, kuriems įsiteisėjęs teismo nuosprendis dėl laisvės atėmimo iki gyvos galvos.

²² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-09-02 nutarimu Nr. 1109 patvirtinto Nuteistųjų arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmėmis pristatymo į bausmės atlikimo vietą tvarkos aprašo 5 p.

Nustatyti faktai rodo, kad tikslinga peržiūrėti konvojavimo funkcijos perskirstymą įstaigoms, įvertinant atstumus nuo laisvės atėmimo įstaigų iki įstaigų, atliekančių konvojavimą, įstaigų galimybes ir turimus konvojavimui žmogiškuosius ir materialinius išteklius.

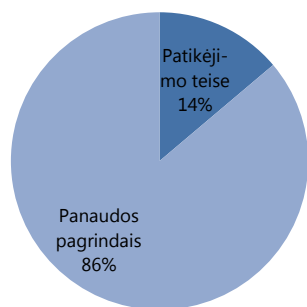
Atkreipiame dėmesį, kad būtina skatinti išnaudoti esamas galimybes, mažinančias konvojavimo poreikį. Tam jau sudarytos teisinės prielaidos: įteisinta galimybė suimtų įtariamųjų ir nuteistųjų apklausas vykdyti nuotoliniu būdu administracinėse ir civilinėse bylose, o nuo 2016 m. sausio 1 d. ir baudžiamosiose bylose. Vaizdo ir garso nuotolinio perdavimo sistemos 2014 m. pabaigoje – 2015 m. pradžioje įrengtos²³ Lietuvos Aukščiausiajame Teisme, Lietuvos apeliaciniame teisme, Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme, Vilniaus apygardos administraciniame teisme, visuose penkiuose apygardos teismuose ir dalyje (devyniuose) apylinkės teismų, pataisos įstaigose, Generalinėje prokuratūroje, Kauno apygardos prokuratūroje.

3. NETINKAMAI VALDOMAS VIEŠOJO SAUGUMO TARNYBOS NEKILNOJAMASIS TURTAS

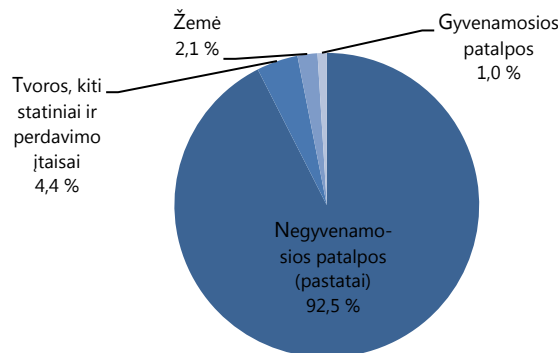
Viešojo saugumo tarnyba 2015 m. liepos 1 d. patikėjimo teise ir panaudos pagrindais valdė 8,1 mln. eurų vertės nekilnojamojo turto, daugiausia (86,2 proc.) panaudos pagrindais. Didžiąją dalį (92,5 proc.) sudarė negyvenamosios patalpos ir pastatai (žr. 2 pav.).

2 pav. Informacija apie Viešojo saugumo tarnybos valdomą nekilnojamąjį turtą 2015 m. liepos 1 d.

Nekilnojamojo turto pasiskirstymas pagal valdymo rūšis (proc. nuo vertės)

Nekilnojamojo turto pasiskirstymas pagal turto rūšis

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Viešojo saugumo tarnybos pateiktus duomenis

Nekilnojamas turtas yra Kaune, Kauno rajone, Vilniuje, Šalčininkų rajone ir Klaipėdoje. Viešojo saugumo tarnybai nekilnojamąjį turtą pagal panaudos sutartis²⁴ perdavė Turto valdymo ir ūkio departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, išskyrus žemės sklypą Kauno rajone (perdavė Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos) ir pastatą Klaipėdoje (perdavė Lietuvos kariuomenė).

²³ Sistema įdiegta Nacionalinei teismų administracijai pagal Lietuvos ir Šveicarijos bendradarbiavimo programą įgyvendinant pavienį projekto „Vaizdo perdavimo, įrašymo ir saugojimo sistemos sukūrimas ir įdiegimas teismuose“. Bendra vertė – 2 084 038 CHF, iš jų 85 proc. sudaro bendradarbiavimo programos lėšos ir 15 proc. – Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos. Projekto trukmė – 2011 m. gegužės 3 d. – 2015 m. gruodžio 31 d.

²⁴ Panaudos sutartis: 2012-02-24, 2012-03-26, 2012-03-19, 2014-04-16, 2015-07-21.

Įvertinus, kaip Viešojo saugumo tarnyba valdo nekilnojamąjį turtą, nustatyta, kad:

- trečdalis (30,5 proc.) tarnybos valdomų pastatų nenaudojami pavestoms funkcijoms atlikti. Viešojo saugumo tarnyba, įformindama atliktos inventorizacijos rezultatus, Inventorizavimo apraše nenurodė netinkamo (negalimo) naudoti turto priežasčių, kaip reikalaujama Inventorizacijos taisyklėse²⁵. Viešojo saugumo tarnybos teigimu, pastatai nenaudojami, nes nėra poreikio jų naudoti arba jiems reikalingas remontas.

Pavyzdys

1. Tarnyba panaudos pagrindais valdo 7 kontrolės postus (būdelės, punktai), trys iš jų nenaudojami. Du kontrolės postai Šalčininkų r. nenaudojami, nes nėra poreikio – šios vietos stebimos techninėmis stebėjimo priemonėmis ir įrengti nuotoliniu būdu valdomi įleidimo įrenginiai. Vienam, esančiam Vilniuje, reikalingas remontas.

2. Tarnyba panaudos pagrindais valdo 11 kareivinių pastatų (du pastatai yra Vilniuje, du – Kaune, vienas – Kauno rajone ir šeši – Šalčininkų r.). Penki (iš 6) pastatai, esantys Šalčininkų r., nenaudojami nuo Viešojo saugumo tarnybos įkūrimo. Nurodyta nenaudojimo priežastis – reikalingas remontas.

Dalį Viešojo saugumo tarnybos nenaudojamo nekilnojamojo turto neatlygintinai naudojo kitos įstaigos. Pavyzdžiui, bendrabučiu, esančiu mokymo poligone Šalčininkų r. (Rūdninkuose) 2013–2014 m. naudojos Vadovybės apsaugos departamentas ir Vyrų ir moterų santykių institutas, tačiau tik po du kartus per metus.

Auditoriai turto apžiūros metu nustatė, kad dalis pastatų, esančių Viešojo saugumo tarnybos teritorijoje, yra sugriuvę, apleisti (žr. 3 pav.)

3 pav. Apleisto nekilnojamojo turto pavyzdžiai Kauno ir Šalčininkų rajonuose

Nekilnojamas turtas Kauno rajone

Nekilnojamas turtas Šalčininkų rajone

Šaltinis – Valstybė kontrolė

- Nesprendžiamas klausimas dėl Viešojo saugumo tarnybos nenaudojimo ir nereikalingo tarnybai pavestoms funkcijoms atlikti nekilnojamojo turto tolimesnio panaudojimo (perdavimo kitoms institucijoms, sutvarkymo ar likvidavimo). Viešojo saugumo tarnyba raštu neinformavo panaudos davėjo apie būtinybę remontuoti, rekonstruoti ar kitaip pertvarkyti nekilnojamąjį turtą, kaip tai numatyta panaudos sutartyse su Turto valdymo ir ūkio departamentu prie Vidaus reikalų ministerijos. Viešojo saugumo tarnybos pareigūnai saugo tarnybos valdomą nenaudojamą, nereikalingą nekilnojamąjį turtą ir taip naudoja savo išteklius.

²⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimu Nr. 719 patvirtintos Inventorizacijos taisyklės, 52 p.

- Penktadalis Viešojo saugumo tarnybos valdomų pastatų naudojami ne pagal paskirtį, kuri nurodyta turto perdavimo dokumentuose.

Pavyzdys

Turto valdymo ir ūkio departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos pagal 2012 m. vasario 24 d. panaudos sutartį Viešojo saugumo tarnybai perdavė 413,97 kv. m. bendro ploto pirtį, esančią Vilniuje. Viešojo saugumo tarnybos apskaitos dokumentuose šis turtas įrašytas kaip pirtis. Faktiškai dalis (26 proc.) patalpų nenaudojama, o kitoje dalyje (74 proc.) įrengtos siuvėjos ir valytojų darbo vietos, patalpos naudojamos medicininei įrangai ir valgyklos priemonėms laikyti.

Surinkti duomenys rodo, kad būtina priimti sprendimus, siekiant užtikrinti efektyvesnį nekilnojamojo turto valdymą.

4-ojo audito departamento direktorius

Rimvidas Aleliūnas

4-ojo audito departamento vyriausioji valstybinė auditorė

Ingryda Česnakevičiūtė

Išankstinis tyrimas atliktas, vykdant 2015-05-19 pavedimą Nr. P-40-2

Išankstinį tyrimą atliko valstybinių auditorių grupė:

Ingryda Česnakevičiūtė (grupės vadovė)

Haroldas Sabulis

Almutė Juzėnienė

Tadas Karanauskas (nuo 2015-06-29)

Išankstinio tyrimo ataskaitos kopijos pateiktos:

Viešojo saugumo tarnybai prie Vidaus reikalų ministerijos

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai

PRIEDAI

Išankstinio tyrimo ataskaitos
„Viešojo saugumo tarnybos veikla“
1 priedas

Išankstinio tyrimo apimtis ir metodai

Išankstinio tyrimo objektas – Viešojo saugumo tarnybos veikla.

Išankstinio tyrimo subjektas – Viešojo saugumo tarnyba.

Audituojamas laikotarpis – 2013–2014 m., 2015 m. duomenys.

Išankstinio tyrimo tikslas – surinkti informaciją apie Viešojo saugumo tarnybos veikloje esančias problemas ir nustatyti, ar tikslinga atlikti pagrindinį tyrimą.

Išankstinio tyrimo metu taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai: audito įrodymams gauti taikėme dokumentų peržiūros, pokalbių, palyginamosios ir situacijų analizių metodus, paklausimo (klausimų pateikimo ir atsakymų į juos gavimo), patikrinimo ir analitinės procedūras.

Išankstinio tyrimo metu duomenys buvo renkami:

- nagrinėjant teisės aktus, reglamentuojančius Viešojo saugumo tarnybos veiklą, funkcijas;
- analizuojant ir vertinant Viešojo saugumo tarnybos, struktūrinių padalinių veiklos ataskaitas;
- analizuojant vidaus reikalų ministrui pavestų valdymo sričių strateginius veiklos planus ir veiklos ataskaitas;
- analizuojant ir vertinant gautą informaciją iš Vidaus reikalų ministerijos, teismų, Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos, Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, apskričių vyriausiųjų policijos komisariatų, ikiteisminio tyrimo įstaigų, apygardos prokuratūrų;
- bendraujant su Vidaus reikalų ministerijos, Viešojo saugumo tarnybos atstovais.

Funkcijos, kurios pavestos Viešojo saugumo tarnybai, yra horizontalaus pobūdžio, todėl išankstinio tyrimo metu tarnybai pavestas funkcijas vertinome analizuodami ir tai, kaip kitos įstaigos organizuoja tokių pat funkcijų vykdymą.

Išankstinis tyrimas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus²⁶ ir Tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus²⁷. Atlikdami tyrimą darėme prielaidą, kad auditoriams pateikti duomenys yra teisingi, o dokumentų kopijos atitinka originalus.

---

²⁶ Patvirtinta Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymu Nr. V-26 (2012-06-28 įsakymo Nr. V-171 redakcija).

²⁷ 3000-asis TAAIS „Veiklos audito įgyvendinimo gairės“ ir 3100-asis TAAIS „Veiklos audito gairės: pagrindiniai principai“ (<http://www.vkontrolė.lt/page.aspx?id=350>).